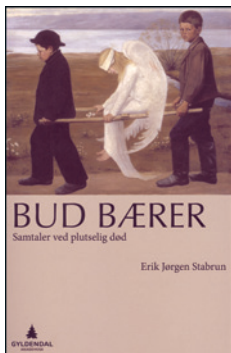

Å bære dødsbudskap profesjonelt

Erik Jørgen Stabrun

Bud bærer

Samtaler ved plutselig død. 164 s. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2014. Pris NOK 295
ISBN 978-82-05-46394-3

Forfatteren har mange års praksis som prest i fengsel, i psykiatrisk klinikk og i politiet. Han vet hva han snakker om, og han klarer å finne ord for det som ikke kan glattes over med snakk – smerten ved å miste noen man er glad i. Boken er kortfattet, språket er enkelt, tonen klinger av ettertenksomhet, ikke av belæring. Her er det en dybde som kan utvide den erfarnes forståelse, samtidig som fortellingene tilbyr en slags trygghet til unge og nyutdannede som skal gjøre sine første erfaringer med å være profesjonelle bærere av det tunge budskapet. Å erfare er å utvikle seg ved å fare omkring i nye landskap, skriver Stabrun. «Vi samler på det allmenne og det prinsipielle som erfaringene setter i perspektiv, og tar til oss det som lyser i fortellingene.»

Jeg ser to måter denne publikasjonen kan være viktig for leger på. Ibland setter yrket oss i budbærerens smertefulle posisjon, der hjelpeløshet og selvopptatthet ikke er til å unngå, samtidig som det vitterlig er de andre det handler om. Ved å lese denne boken tror jeg mange vil finne en trygghet i å se for seg hva folk trenger, hva budbærerens oppgave er, og hvordan den kan løses. Ikke ved «god kommunikasjon» som et sett av utenat lærte floskler, men gjennom å kommunisere profesjonelt, som et utdannet, forberedt og erfarent medmenneske, i stand til å leve seg inn i andres katastrofe, bli berørt og forbli til stede.

Den andre betydningen er at boken eksplisitt peker på at profesjonalitet i arbeid med mennesker forutsetter personlig, emosjonell og kognitiv utvikling og læring – det som kalles dannelse. Medisinen lider av en århundrelang benektelse av at kompetanse er subjektiv og personlig – til tross for at både pasientens og legens personlighet, væremåte, livsanskuelse og karakteregenskaper former ethvert klinisk møte. I denne boken pekes det nøkternt på at den som bærer dødsbudskap, må gjøre det som seg selv, og at det er ved å utvikle seg selv, gjennom veiledning og refleksjon, at man blir trygg, kompetent og i stand til å møte det uforutsigelige i arbeidsoppgaver som sprenger forskriftenes og prosedyrenes rammer.

Forfatteren veksler mellom dikt, pårørende historier, fagfolks fortellinger og teoretiske resonnementer. Å lese boken er derfor i seg selv en erfaring. De samme temaene vender tilbake mange ganger, det kan man bli litt lei av. Men det kan også være godt, for man berøres av å lese om det som skjer, når det verste skjer.

Edvin Schei

Professor i allmenmedisin, Universitetet i Bergen

Mye gjenstår når det gjelder samhandling

Bente Lilljan Lind Kassah, Wivi-Ann Tingvoll, Alexander Kwesi Kassah, red.

Samhandlingsreformen under lupen

Kvalitet, organisering og makt i helse- og omsorgstjenestene. 233 s, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2014. Pris NOK 399
ISBN 978-82-450-1516-4

Forfatterne oppgir at målgruppen er bachelorstudenter i helseutdanningene, men at den også er aktuell for masterstudenter, studenter i videre- og etterutdanning og undervisere i helsefag. I tillegg til redaksjonen er det 12 andre forfattere. De fleste underviser ved høyskoler.

Boken er en forskningsbasert antologi, i hovedsak bygd på teori og kvalitativ forskning. Noen fra redaksjonen er medforfattere av de fleste kapitlene, noe som bidrar til en gjennomført og lik fremstilling i bokens 12 kapitler. Den er lett å lese og har mange referanser til temaene som er tatt opp.

Innholdet er preget av forfatternes bakgrunn og omhandler problemstillinger knyttet til pleie- og omsorg, rehabilitering, habilitering og folkehelsearbeid, samt overgrepene temaer som informasjonsflyt, organisering av tjenestene, kvalitet og ledelse. Problemstillinger knyttet til legetjenester blir ikke omtalt, knapt nok innenfor de tjenestene som blir drøftet. Det gjør ikke boken uinteressant for leger. Den gir god innsikt i utviklingen, utfordringer og tenkemåter på nære fagområder og hos samarbeidspartnere. Det er grunn til å reflektere over hvorfor legetjenester er så «fraværende» i denne typen diskurser, både for dem som skriver og for leger selv.

Tittelen gir en forventning om en analyse av effekter av samhandlingsreformen. Mange av problemstillingene som drøftes, er imidlertid ikke nye, men var der lenge før reformen ble påtenkt. Det betyr ikke at de ikke er viktige. Det pekes f.eks. på at pasienter på grunn av reformen skrives ut tidligere, noe som skaper en krevende situasjon i kommunene. Det har imidlertid vært en nedgang i liggetid gjennom flere tiår, og pleie- og omsorgssektoren i kommunene er noe helt annet både faglig og med hensyn til kapasitet i dag sammenliknet med tidligere. Boken omtaler i hovedsak primærhelsetjenesten og trekker helt riktig frem kompetanse og en økende fragmentering av tjenestene som utfordringer. Samhandlingsreformens nye regelverk, avtalesystem og incentiver er i første rekke rettet mot den vertikale samhandlingen mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Jeg savner en analyse av hvilke reguleringer, incentiver eller andre tiltak som kunne styrke den horisontale samhandlingen i primærhelsetjenesten. Det kunne gjort boken interessant for en bredere lesekrets enn den som er oppgitt.

Anders Grimsmo

Professor, Institutt for samfunnsmedisin
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet